

บทวิเคราะห์

เรื่อง

**ความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องเบื้องต้นของหน่วยงานในประเทศไทย
กับมาตรการสากลว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและ
การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย
(Anti-Money Laundering and Combating the
Financing of Terrorism, IMF)**

โดย

ศาสตราจารย์วระพงษ์ บุญไญยภาส

และคณะวิจัย

รายงานการศึกษาวิเคราะห์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ปรึกษาในการจัดทำแบบประเมินประเทศไทยในการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลสำหรับโครงการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บทคัดย่อ

มาตรการสากลว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism - AML/CFT) เป็นข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force on Money Laundering - FATF) เดิมมี 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ว่าด้วยระบบกฎหมาย (ข้อ 1-3) ส่วนที่ 2 ว่าด้วยมาตรการที่ต้องดำเนินการโดยสถาบันการเงินและกิจการที่ไม่ใช่การเงินและผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อมาตรการสากลว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย (ข้อ 4-25) ส่วนที่ 3 ว่าด้วยสถาบันและมาตรการอื่น ๆ ที่จำเป็นในระบบสำหรับการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย (ข้อ 26-34) และ ส่วนที่ 4 ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ (ข้อ 35-40) ต่อมามีการทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Special Recommendations - SR) เข้ามาอีก 9 ข้อ คือ ข้อ 1. ว่าด้วยการให้สัตยาบันและการดำเนินการตามมาตรการขององค์การสหประชาชาติ ข้อ 2 ว่าด้วยการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ข้อ 3. ว่าด้วยการอายัดและการยึดทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย ข้อ 4. ว่าด้วยการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ข้อ 5. ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อ 6. ว่าด้วยการโอนเงินในรูปแบบอื่น ข้อ 7. ว่าด้วยการบันทึกข้อมูลการโอนเงินและข้อมูลของลูกค้า ข้อ 8. ว่าด้วยการกำกับดูแลการเงินขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไรและข้อ 9. ว่าด้วยการใช้มาตรการทางกฎหมายยับยั้งการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการโอนเงินข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ซึ่งบทวิเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องเบื้องต้นของหน่วยงานในประเทศไทยกับมาตรการสากล AML/CFT

จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานในประเทศไทยมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับมาตรการสากล จำนวน 52 หน่วยงาน จำแนกตามกลุ่มได้ 4 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ภาคส่วนด้านกระทรวง คณะกรรมการ หรือหน่วยงานหลัก รวม 18 หน่วยงาน กลุ่มที่ 2 ภาคส่วนด้านองค์กรในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานปฏิบัติ รวม 9 หน่วยงาน กลุ่มที่ 3 ภาคส่วนด้านองค์กรสถาบันการเงิน รวม 17 หน่วยงาน และกลุ่มที่ 4 ภาคส่วนด้านหน่วยธุรกิจ หรือผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และด้านอื่นๆ รวม 8 หน่วยงาน โดยมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันดังนี้ (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 30 ข้อ (2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 2 ข้อ (3) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 2 ข้อ (4) กรมการประกันภัย จำนวน 14

ข้อ (5) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จำนวน 7 ข้อ (6) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ (7) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 14 ข้อ (8) สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำนวน 14 ข้อ (9) กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 14 ข้อ (10) กรมศุลกากร จำนวน 1 ข้อ (11) กรมสรรพสามิต จำนวน 1 ข้อ (12) กรมสรรพากร จำนวน 2 ข้อ (13) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ จำนวน 14 ข้อ (14) กรมการจัดหางาน จำนวน 1 ข้อ (15) กรมการปกครอง จำนวน 1 ข้อ (16) กรมที่ดิน จำนวน 3 ข้อ (17) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 1 ข้อ (18) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 1 ข้อ (19) ศาลยุดิธรรม จำนวน 2 ข้อ (20) ศาลปกครอง - ข้อ (21) สำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 8 ข้อ (22) กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 3 ข้อ (23) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 2 ข้อ (24) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพแห่งชาติ จำนวน 1 ข้อ (25) สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง จำนวน 2 ข้อ (26) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จำนวน 19 ข้อ (27) สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ จำนวน 1 ข้อ (28) สำนักงานคุ้มครองพยาน จำนวน 1 ข้อ (29) ธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 23 ข้อ (30) สมาคมธนาคารไทย จำนวน 21 ข้อ (31) สมาคมธนาคารต่างชาติด้านการธนาคาร จำนวน 21 ข้อ (32) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 15 ข้อ (33) สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ จำนวน 15 ข้อ (34) สมาคมบริษัทจัดการลงทุน จำนวน 15 ข้อ (35) บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน จำนวน 15 ข้อ (36) บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 15 ข้อ (37) สมาคมประกันวินาศภัย จำนวน 14 ข้อ (38) สมาคมประกันชีวิตไทย จำนวน 14 ข้อ (39) ธนาคารออมสิน จำนวน 21 ข้อ (40) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ จำนวน 21 ข้อ (41) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 21 ข้อ (42) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จำนวน 21 ข้อ (43) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จำนวน 21 ข้อ (44) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 21 ข้อ (45) สมาคมธุรกิจเช่าซื้อ จำนวน 4 ข้อ (46) สมาคมค้าทองคำ จำนวน 4 ข้อ (47) สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ จำนวน 4 ข้อ (48) สมาคมเพชรพลอยเงินทอง จำนวน 4 ข้อ (49) สมาคมผู้ผลิตอัญมณี จำนวน 4 ข้อ (50) สมาคมการขายและตลาดอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 4 ข้อ (51) สภานายความ จำนวน 4 ข้อ (52) สภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 4 ข้อ